

2. ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ԱՆՅԿԱՑՄԱՆ ԱՆՀՐԱԺԵՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ
ԵՎ ԴՐԱ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԴԱՇՏԻ ԱՊԱՀՈՎՈՒՄԸ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

2. NECESSITY OF POPULATION CENSUS CONDUCTION AND
ITS LEGAL BASIS IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

2. НЕОБХОДИМОСТЬ ПРОВЕДЕНИЯ ПЕРЕПИСИ НАСЕЛЕНИЯ В
РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ И ОБЕСПЕЧЕНИЕ ЕГО ПРАВОВОГО ПОЛЯ

Ցանկացած երկրի համար, անկախ նրա հասարակարգի և մասնավորապես տնտեսակարգի առանձնահատկություններից, անհրաժեշտություն է պարբերաբար մարդահամարներ անցկացնելը: Այդ են վկայում նաև ՄԱԿ-ի հազարամյակի հանձնարարականները:

ՀՀ 2001թ. անցկացված առաջին ազգային մարդահամարից հետո Հայաստանում տեղի են ունեցել սոցիալ-տնտեսական ու ենթակառուցվածքային փոփոխություններ, բնակչության թվաքանակի, տեղաբաշխման, նրա սոցիալ-ժողովրդագրական, տնտեսական ակտիվության, տնային տնտեսությունների բնակչության պայմանների, աղքատության մակարդակի ու բնույթի, կենսամակարդակի, տարածաշրջանային և տնտեսական գործունեության առանձին ոլորտների բնեռացվածության և այլ բնութագրիչների էական փոփոխություններ: Գաղտնիք չէ, որ 21-րդ դարակիզբը Հայաստանում նշանավորվեց զանգվածային սեփականաշնորհման գործընթացի ավարտով, ֆինանսական և քվազիֆինակալ ոլորտների նկատմամբ վստահության ճգնաժամի հաղթահարմամբ, զանգվածային

For any country, regardless of its social and particularly economic system peculiarities, it is necessary to conduct Population Censuses periodically. It testifies the UN Millennium Recommendations either.

After the First National Population Census conducted in 2001, there have been social-economic and infrastructural changes in Armenia: in population number and distribution, in its social-demographic, economic activity, households' living conditions, poverty rate and characteristic, living standard, polarization of regional and economic activity separate spheres and substantial changes of other characteristics. It is no secret that the beginning of the 21st century was marked by completion of mass privatization process, overcome of confidence crisis to financial and quasifiscal spheres, mass construction processes, substantial changes in address of dwellings and other buildings, confidence to

В любой стране, независимо от ее общественного строя и в частности, от особенностей экономической системы, необходимо периодически проводить переписи населения. Об этом свидетельствуют также и директивы тысячелетия ООН.

После первой общенациональной переписи 2001 года в Армении произошли социально-экономические и инфраструктурные изменения, в частности, они коснулись численности населения, его распределения и экономической активности, социальной демографии, жилищных условий домохозяйств, уровня бедности, уровня жизни, поляризации отдельных сфер экономической деятельности, региональных изменений и другие. Не секрет, что начало 21-го века в Аремнии ознаменовалось завершением массовой приватизации, массовым строительством преодолением кризиса доверия по отношению к финансовой и

շինարարական գործընթացներով, կացարանների և այլ շինությունների հասցեային տնտեսություններում զգալի փոփոխություններով, սեփականության իրավունքի նկատմամբ վստահության և այդ ոլորտում գործարքների աճով: Բնակչության տնտեսական ակտիվության դրսևորումների ձևերում ավելի զգայունակ դարձավ ձեռնարկատիրական իրավունքի իրացումը՝ ավելի լայն ճանապարհի հարթելով ազատական տնտեսակարգի կառուցման համար:

Տնտեսական և սոցիալական բարեփոխումների ուղի բռնած Հայաստանի Հանրապետության համար շատ կարևոր է ապահովել Հայաստանի Հանրապետությունում մարդահամարների պարբերաբար անցկացումը, քանզի դրանց արդյունքներն էական նշանակություն կունենան յուրաքանչյուր տասնամյակում երկրի պետական և տնտեսական քաղաքականության մշակման, պլանավորման և կառավարման համար, ինչպես նաև հնարավորություն կտան ուսումնասիրել հասարակական ու տնտեսական զարգացման մակարդակներում տեղ գտած փոփոխությունները և կանխորոշել հետագա առաջընթացի նոր ուղղություններն ու սկզբունքները:

Այդ գործընթացները վերլուծելու, գնահատելու և կառավարելու համար անհրաժեշտ է ճշգրիտ և հավաստի տեղեկատվություն բնակչության թվաքանակի, աշխարհագրական տեղաբաշխման, նրա սոցիալ-ժողովրդագրական բնութագրի,

ownership and increase of deal in the given sphere. Realization of entrepreneurial right became more receptive in the manifestation forms of economic activity of population, leveling a wider road for construction of the independent economic structure.

Following social and economic reforms it is very important for the Republic of Armenia to ensure Population Census conduction periodicity as its results will be increasingly important for development, planning and management of state and economic policy as well as will give an opportunity to study changes in public and economic development levels and predetermine new ways and principles for further progress of the country in each decade.

Exact and reliable information is necessary on population number, geographic distribution, social-demographic characteristic, employment (economic activity), households' living conditions and other characteristics to analyze, evaluate and manage those processes as Population Censuses are the main sources to receive complete data on stated connections and indications.

Taking into account the above-mentioned, the Article

фискальной сфере, значительными изменениями в адресном хозяйстве жилых помещений, доверием по отношению к праву собственности и ростом совершающихся сделок в этой области. В проявлениях экономической активности населения стала более чувствительной реализация предпринимаемого права, тем самым открыв широкую дорогу к созданию свободной экономической системы.

Для Республики Армения, ставшей на путь экономических и социальных реформ, очень важно обеспечение периодичности проведения переписей населения, так как в каждое десятилетие результаты их приобретают существенное значение при разработке государственной и экономической политики, при планирования и управления, а также предоставляют возможность исследовать происходящие изменения в уровнях общественного и экономического развития и прогнозировать новые направления и принципы дальнейшего прогресса.

Для анализа и оценки управления этих процессов необходима реальная и достоверная информация о численности населения, ее географическом размещении, социально-демографических характеристиках, занятости

գրադվածության (տնտեսական ակտիվության), տնային տնտեսությունների բնակության պայմանների և այլ բնութագրիչների վերաբերյալ, քանզի նշված կտրվածքներով և հասկանիչներով ամբողջական տեղեկությունների ստացման հիմնական աղբյուրը մարդահամարներն են:

Հաշվի առնելով վերոհիշյալը, «Մարդահամարի մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի պահանջները, ինչպես նաև առնվազն տասնամյակը մեկ մարդահամար անցկացնելու նախկին փորձն ու միջազգային առաջարկությունները՝ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում հերթական մարդահամարի անցկացման ժամկետը սահմանվեց **2011 թվականի հոկտեմբերի 12-21-ը ներառյալ:**

Մարդահամարի նախապատրաստման, անցկացման և նյութերի մեքենայական մշակման պատասխանատուն, «Մարդահամարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 6-րդ հոդվածի համաձայն, հանդիսանում է վիճակագրության պետական լիազորմամբինը՝ Հայաստանի Հանրապետության Ազգային վիճակագրական ծառայությունն՝ իր մարզային և Երևան քաղաքի գործակալություններով:

Մարդահամարի նախապատրաստման, անցկացման և նյութերի մշակման գործընթացները կազմակերպելու համար Հայաստանի Հանրապետության Վիճակագրության

4 of Requirements of the RA Law “On Population Census” as well as previous experience of conducting Population Census at least once in a decade and international suggestions, the following conduction date of the RA Population Census was fixed **from 12th to 21st of October, 2011** by the Decree of the RA Government.

According to Article 6 of the RA Law “On Population Census”, responsible for preparation, conduction and data processing of Population Census is statistical state authorized body: National Statistical Service of the Republic of Armenia with its marz and Yerevan city agencies.

For preparation, conduction and data processing processes of Population Census was formed operational subdivision for Population Census in a status of department (The Population Census Department) by the Resolution of the RA State Council on Statistics No 26-N of 24 December 2008.

The Population Census Department was consisted of 5 divisions:

- 1.Planning and Programme-methodological,
2. Organizational,
3. Data Processing and Classification,
- 4.Information Technology and Programming,

(экономической активности), жилищных условиях домохозяйств и других характеристиках, так как основным источником для получения полной информации по отмеченным признакам и разрезам, являются переписи населения.

Имея в виду сказанное, 4-ую статью закона РА “О переписи населения”, а также предыдущий опыт проведения переписей хотя бы раз в десять лет и международные рекомендации, постановлением правительства Республики Армения, был установлен срок проведения очередной переписи населения в Республике Армения **с 12 по 21 октября 2011 года.**

Согласно 6-й статье закона РА “О переписи населения” ответственность за подготовку, проведение и машинную обработку данных переписи населения была возложена на государственный уполномоченный орган по статистике – Национальную статистическую службу Республики Армения с ее марзовыми агенствами и агенством г. Еревана.

В целях организации процессов подготовки, проведения и обработки данных постановлением N.26 от 24 декабря 2008 года было создано рабочее подразделение в статусе – Управле-

պետական խորհրդի 2008 թվականի դեկտեմբերի 24-ի թիվ 26-Ն որոշմամբ ստեղծվեց մարդահամարի գործառնական ստորաբաժանում՝ վարչության կարգավիճակով (այսուհետ՝ մարդահամարի վարչություն):

Մարդահամարի վարչությունը բաղկացած էր 5 բաժիններից՝

- 1.Պլանավորման և ծրագրամեթոդաբանական.
- 2.Կազմակերպական.
- 3.Տվյալների մշակման և դասակարգման.
- 4.Տեղեկատվական տեխնոլոգիաների և ծրագրավորման.
- 5.Վարչատնտեսական:

Մարդահամարի անցկացումն իրենից ներկայացնում է բազմաբնույթ և իրար հաջորդող փոխկապակցված միջոցառումների շարք, որոնց իրականացումն առնչվում է կառավարության, տարբեր նախարարությունների, գերատեսչությունների ու կազմակերպությունների անմիջական մասնակցության հետ: Այդ պատճառով, ինչպես նաև «Մարդահամարի մասին» ՀՀ օրենքի 4-րդ հոդվածի և ՀՀ կառավարության 2000թ. մարտի 26-ի թիվ 301-Ն որոշման համաձայն՝ ստեղծվեցին 2011թ. Մարդահամարի կազմակերպման ու անցկացման համապետական, մարզային և Երևանի քաղաքային հանձնաժողովները:

«Մարդահամարի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի 8-րդ հոդվածի համաձայն մարդահամարի անցկացման մեթոդաբանությունն ու կազմակերպման գործընթացները,

5.Administrative-economic.

Conduction of Population Census is a number of various, following each other and correlated arrangements which is carried out by direct participation of the RA Government, different Ministries, Departments and Organizations. For that reason as well as according to Article 4 of the RA Law “On Population Census” and the Decree of the RA Government No 301-N of 21 March 2009, were formed Republican, Marz and Yerevan city Commissions for 2011 Population Census organization and conduction.

According to Article 8 of the RA Law “On Population Census” it was a must to conduct 2010 **Pilot Population Census** in April for testing conduction methodology and organization processes, instructive documents, as well as data coding and processing processes of Population Census but in consequence of the shortage of the State Budget the conduction of the Pilot Population Census was postponed and conducted **from 21* to 30th of October, 2010** according to the Decree of the RA Government No 313-N of 25 March 2010.

ние (далее –управление переписи).

Управление переписи имело 5 отделов:

- 1.Планирования и программно-методологический,
- 2.Организационный,
- 3.Обработки данных и классификаций,
- 4.Информационных технологий и программирования,
- 5.Административно-хозяйственный.

Проведение переписи населения представляет собой ряд разноплановых, последовательных, взаимосвязанных мероприятий, осуществление которых сопряжено с непосредственным участием правительства, разных министерств, ведомств и организаций. По этой причине, а также согласно 4-й статье закона РА “О переписи населения” и постановлением правительства РА N 301-Н от 26 марта 2009 года были созданы общегосударственная, марзовые и г. Еревана комиссии по организации и проведению переписи 2011 года.

Согласно 8-й статье закона РА “О переписи населения” в целях апробации методологии и процессов по организации и проведению переписи населения, инструкторских документов, а также процесса кодирования и технологических

հրահանգչական փաստաթղթերը, ինչպես նաև տվյալների ծածկագրման և մեքենայական մշակման տեխնոլոգիական գործընթացները փորձարկելու նպատակով 2010թ. ապրիլ ամսին պետք է անցկացվեր **փորձնական մարդահամար**, սակայն, պետական բյուջեի միջոցների սղությամբ պայմանավորված, Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2010 թվականի մարտի 25-ի թիվ 313-Ն որոշմամբ փորձնական մարդահամարի անցկացումը հետաձգվեց և անցկացվեց **2010թ. հոկտեմբերի 21-ից 30-ը ներառյալ**:

процессов машинной обработки, в апреле 2010 года должна была быть проведена **пробная перепись населения**, однако из-за нехватки средств в государственном бюджете постановлением правительства N313-Н от 25-го марта 2010 года срок проведения пробной переписи был перенесен и проведен **с 21-го по 30 октября 2010 года**.

